

UPPSALA
UNIVERSITET

2016-02-15

Till prefekter,
GU-ALF-ansvariga, kursansvariga
samt kursadministratörer

Information om principer för ersättning av undervisning och aktuella budgetfrågor för läkarprogrammet 2016

Med detta dokument vill vi informera om och uppdatera de principer som beslutats av programkommittén för läkarprogrammet, universitetssjukvårdsnämnden samt fakultetens och sjukhusets samrådsgrupp. Nyttillkomna förändringar i årets version jämfört med förra årets är markerade med kursiv stil.

Grundprincip

Ekonomisk ersättning för läkarprogrammet kommer dels via fakultetens GU-medel till institutionerna och dels via GU-ALF till klinikerna. Fakultetens GU-medel är avsedda att främst gå till föreläsningar, basgruppsundervisning, annan gruppundervisning och examination, se Fig 1. GU-ALF medel utgår till den kliniska undervisningen, i första hand

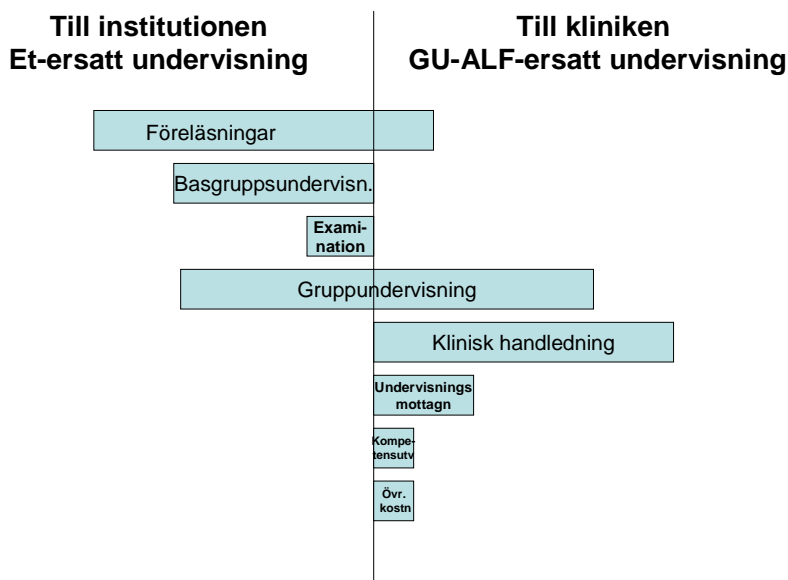

Fig 1.

Undervisningen ersätts dels med GU-medel från fakulteten som går till institutionerna och dels med GU-ALF medel som går till klinikerna

till handledning och färdighetsträning av studenterna i praktisk sjukvård. Ansvar för planering av kursinnehållet ligger på institutionssidan medan huvudansvaret för genomförandet av överenskommen GU-ALF-ersatt undervisning ligger på kliniken. Vid sjukdom eller annan oplanerad korttidsfrånvaro hos landstingsanställd som ersätts med GU-

ALF har VC befogenhet att - i den händelse alla personresurser är nyttjade - i samråd med kursansvarig prioritera mellan genomförandet av klinisk verksamhet och genomförandet av planerad undervisning.

Evalverade timmar (et)

Vid fördelning av fakultetsmedel till institutionen är evalverade timmar (et) ett centralt begrepp som kopplar ihop förväntad och utförd undervisning med ersättning. Evalverade timmar motsvarar den uppskattade och förväntade lärarinsatsen i klocktimmar och inkluderar förutom själva undervisningstiden också en genomsnittlig förberedelsetid. Nedanstående värde på olika undervisningsmoment, uttryckt i et, baseras på en sammanvägning av en tidigare enkätundersökning, rimlighetsbedömning och tradition.

Föreläsning a 45 min	motsvarar 4 et
Basgruppsundervisning a 45 min	motsvarar 2 et
Annan gruppundervisning a 45 min	motsvarar 2 et
Examination	motsvarar i et faktiskt antal åtgångna timmar för förberedelse, genomförande och rättning

För olika enskilda undervisningsmoment krävs självfallet en mycket varierande förberedelsetid, varför det i detta sammanhang bör betonas att det är fråga om en genomsnittlig förberedelsetid. Om det för en kurs eller ett block föreligger behov av en helt annan förberedelsetid, kan andra beräkningsgrunder användas, vilket kan ske efter ansökan till Programkommittén.

Den sammanlagda lärarresursen för en kurs eller ett block blir i standardfallet mot bakgrund av ovanstående: föreläsningar (a 45 min) x 4 + basgruppsundervisning (a 45 min) x 2 + gruppundervisning (a 45 min) x 2 + tidsåtgång för examination. Enstaka föreläsningar kan involvera närvaro och aktivt deltagande av mer än en föreläsare, vilket kan medföra förhöjd ersättning. Som grundregel gäller att en föreläsning a 45 min med två lärare ersätts med 6 et (2x3 et). Fler lärare än två ger ingen ytterligare ersättning utan 6 et delas på antalet medverkande lärare. Inspelade föreläsningar ersätts enligt grundprincipen vid årets första tillfälle. Följande gånger blir ersättningen 1 et per visning.

Fördelar med att uttrycka undervisningsvolymen i "et" anses vara:

- Anger ungefärlig förväntad förberedelsetid
- Lätt att koppla till ekonomisk ersättning
- Lättare att se det ekonomiska utfallet vid eventuell växling mellan olika undervisningsformer. Om t ex en föreläsning på 45 minuter ersätts med en gruppundervisning under lika lång tid med 8 grupper motsvarar kostnadsökningen 12 (8 x 2 – 4) et.
- "Et" motsvarar klocktid, vilket i sin tur innebär
  1. Enklare att efter analys av tidsåtgången inkludera nya/speciella undervisningsmoment i den samlade undervisningsvolymssiffran.
  2. Enklare växling med annan verksamhet.
- Enklare uppföljning på block- kurs- och programnivå.
- Möjlighet att ställa utförd undervisningsvolym mot undervisningsskyldighet och tjänstens finansiering med grundutbildningsmedel
- Det finns en tydlig grundmodell, från vilken särskilt motiverade avvikelser kan förekomma.

Fördelning av fakultetens grundutbildningsmedel

Fakultetens GU-medel fördelas efter det antal et som institutionens lärare förväntas utföra så som det framgår av inlämnade kursscheman. Dessutom kan till vissa kurser utgå separat ersättning för särskilda kursspecifika kostnader, som inte föreligger på andra kurser. Ersättningen för förväntad undervisningsvolym avser ej enbart att täcka lärarkostnader utan samtliga övriga på en institution vanligt förekommande undervisningsrelaterade kostnader med undantag för dem som ersätts i särskild ordning, enligt ovan. Ersättningen per "et" blir därför betydligt högre än själva lärarlönekostnaden och är för 2016 1436 kr/et.

Examinationsveckorna erhåller det genomsnittliga antalet et per vecka. Från det föreliggande schemat, inklusive basgruppsledning och PU-aktivitet, räknas på institutionsnivå fram till hur stor del (%) olika institutioner deltar i en kurs och därefter tilldelas varje institution examinations-et. Detta innebär att lärare från dessa institutioner även deltar aktivt i utformningen och genomförandet av examinationen i proportion till sin undervisning under kursen.

För kostnader genererade av det övergripande ansvaret tilldelas den institution som har huvudansvar för kursen 10 et per termin för varje ingående kursvecka.

Fakultetsersatt undervisning fullgjord av landstingsanställd

I vissa situationer, t ex vid universitetslärarbrist, kan det vara en fördel om landstingsanställda tar hand om undervisningen. Hur detta bör hanteras framgår av ett beslut i sjukhusets och fakultetens samrådsgrupp 090916 "Riktlinjer för ersättning när landstingsanställda gör universitetsundervisning som inte omfattas av GU-ALF". I huvuddrag framgår av dessa:

1. Omfattningen av det undervisningsuppdrag, som institutionen köper, görs upp i förväg mellan prefekt och VC. Enklast är att prefekten gör en beställning av det antal et som man önskar att läkare eller annan personal vid kliniken skall utföra.
2. *Ersättningen 2016 ligger på 710:-/et. Avsteg kan göras om prefekt och VC är överens.*
3. VC skall ge tid för förberedelser och utförande motsvarande ersättningen för uppdraget.
4. Ett alternativ till ersättning, enligt ovan, är att man gör ett byte, varvid universitetsanställda går in och gör sjukvård motsvarande den tid som landstingsanställda ägnar åt fakultetsfinansierad undervisning.
5. *Om universitetsanställd med kombinationstjänst fullgör verksamhet som finansieras med ALF-medel kan denna kvittas mot att landstingsanställda inom samma enhet fullgör undervisning som finansieras med fakultetsmedel. Alternativt kan compensation ske genom reduktion av den universitetsanställdes kliniska tjänstgöring.*
6. Kliniken kan inte fakturera institutionen mer än vad som överenskommit om i förväg.

Överenskommelse mellan prefekt och VC bör göras i början av året. Om överskott av GU-ALF medel föreligger, bör i första hand dessa medel komma ifråga för undervisningen ovan. *Under 2016 har en överenskommelse gjorts mellan fakultet och sjukhus att fakturor för från ett antal specificerade kliniker skall ställas direkt till ALF-kansliet. Fakturering till institution enl ovan ska inte ske annat än i undantagsfall och efter kontakt med Programkommitténs budgetgrupp.*

Twister som inte kan avgöras mellan institution och klinik får hänskjutas till samrådsgruppen och i de fall de rör GU-ALF-medel till Universitetssjukvårdsnämnden.

Projektarbeten

Inom nya läkarprogrammet ersätts projektarbetena om 20 v (30 hp) med 30 000:-/projektarbete. Om laborativa komponenter utgör väsentlig del utgår 40 000:-. Ersättningen fastställs av studierektorn för det självständiga arbetet och betalas ut till institutionen efter avslutat och godkänt projektarbete. För projekten tillgängliga medel är då ovan tilldelad summa minus institutionens OH för grundutbildningen.

Fördelning av GU-ALF medel

Läkarprogrammets kliniska del finansieras förutom via fakultetens grundutbildningsmedel även via GU-ALF. GU-ALF-medel fördelas till klinikerna efter det antal studentveckor som förväntas bli utförda på kliniken. Kliniska laboratediscipliner viktas med en faktor på 0,5-0,67. Denna viktning kan eventuellt justeras efter ansökan till Programkommittén undertecknad av såväl ansvarig prefekt, *GU-ALF-ansvarig och FoUU-rådsordförande*.

GU-ALF är främst avsett till handledning och färdighetsträning i praktisk sjukvård, Fig 1. Hur denna undervisning sker bäst varierar från en klinik till en annan *och här finns möjlighet att komma överens om varierande och flexibla lösningar. Ansvaret för kursens innehåll vilar på institutionen medan huvudansvaret för genomförandet av den överenskomna verksamhetsförlagda undervisningen ligger på kliniken och dess FoUU-råd. Varje FOUU-råd har att utse en GU-ALF-ansvarig, som till FoUU-rådet lämnar förslag på GU-ALF-budget. Beslutad GU-ALF-verksamhet följs sedan upp av GU-ALF-ansvarig tillsammans med verksamhetschef.*

Eftersom förhållandena således kan variera ganska mycket, krävs att den GU-ALF ansvariga personen med verksamhetschefen gör ett antal överenskommelser, som sedan förankras i FoUU-rådet. För att om möjligt underlätta dessa diskussioner togs 091214 ett beslut i dåvarande ALF-nämnd om "Riktlinjer vid beräkning av kostnader för undervisning som ersätts inom ramen för GU-ALF". De viktigaste punkterna framgår nedan. För ytterligare detaljer, se riktlinjerna som i sin helhet finns på fakultetens hemsida:

http://www.medfarm.uu.se/digitalAssets/301/301446_3riktlinjer-berakning-gu-alf.pdf

. Av dessa riktlinjer framgår även mer i detalj vad GU-ALF medel kan användas till. Se även fakultetens och sjukhusets universitetssjukvårdsplan:

http://www.medfarm.uu.se/digitalAssets/305/305279_3alf-plan-2015.pdf

Klinisk handledning

Med klinisk handledning avses undervisning som bedrivs i samband med patientrelaterad sjukvård. Merkostnader för tidsåtgång för läkare och annan personal samt eventuella andra omkostnader räknas in. Eftersom kostnaderna här, till exempel under jourverksamhet, kan variera måste schabloner accepteras. Rimlig mertid för läkare och annan personal under en genomsnittlig dag eller vecka på juren eller på någon avdelning samt övriga kostnader diskuteras fram mellan VC och GU-ALF-ansvarig. Med "mertid" avses den ökade tidsåtgången jämfört med om sjukvården bedrivits utan närvaro av studenter.

Undervisningsmottagning

Med undervisningsmottagning avses särskild mottagning, vars huvudsyfte är undervisning. I princip räknas kostnaderna på samma sätt som vid klinisk handledning, det vill säga merkostnader för läkare, personal och eventuella labprover/undersökningar. Om man till exempel på en undervisningsmottagning tar en patient per timme i stället för en per halvtimme, sjukvården i övrigt opåverkad, tas läkarkostnaderna för en halvtimme upp. Ökad tidsåtgång för annan personal, extra åtgång på material eller extra provtagning, som enbart

betingas av undervisningssituationen, inkluderas i förekommande fall.

Undervisningsmottagningar som tar hand om patienter som annars skulle ha sökt primärvården eller proffspatienter, som över huvud taget annars inte skulle ha sökt, tar upp hela kostnaden.

Gruppundervisning

Med gruppundervisning avses undervisning, som ej bedrivs i samband med sjukvård.

Fallbaserad basgruppsundervisning (fallen i Frida) ersätts med fakultetens grundutbildningsmedel. Annan gruppundervisning kan ersättas med GU-ALF-medel om den är praktisk-klinisk till sin karaktär och inte har fått sin finansiering via fakultetsfördelade medel. GU-ALF-gruppundervisning skattas i normalfallet på samma sätt som gruppundervisning på universitetssidan, det vill säga 45 min gruppundervisning räknas i medeltal som 2 timmar om inte särskilda förhållanden föreligger. Patientbaserad undervisning, som inte kräver förberedelser räknas som 1 timme. Ersättningen beräknas på landstingslönen eller på en genomsnittlig löneschablon.

Föreläsningar

Föreläsningar ska som grundregel ersättas med fakultetens grundutbildningsmedel. Efter särskild överenskommelse kan även GU-ALF-medel komma i fråga vid föreläsningar som särskilt fokuserar på klinisk handläggning. Föreläsningar skattas i normalfallet på samma sätt som på universitetssidan, det vill säga 45 min föreläsning räknas som 4 timmar. Ersättningen beräknas sedan på landstingslönen.

KLASS/kursamanuens

Undervisningsuppdrag kan under en begränsad period läggas ihop på särskild person och på så vis finansiera ett GU-ALF finansierat undervisningsuppdrag som KLASS/kursamanuens.

GU-ALF medel kan vidare användas till kompetensutveckling, till exempel handledarutbildning eller annan pedagogisk eller ämneskompetensutveckling.

Tvister som inte kan avgöras mellan institution och klinik får hänskjutas till universitetssjukvårdsnämnden.

Regionplacering

Regionplacering inom ramen för GU-ALF är på många kurser mycket viktig för att få god kvalitet på den kliniska handledningen. Ersättningen för regionplacerade studenter regleras i avtal. I budgetarbetet ska för varje regionplacerad studentvecka beräknas en kostnad på 2600 kronor. Dessa medel kvarhålls sedan centralt. Avstämning mot verkligt utfall sker halvårsvis under 2016.

Frivillig regionplacering oavsett placeringsort i Sverige ersätts enligt ovanstående under förutsättning att studenten anmält sitt önskemål senast 15 oktober respektive 15 april inför nästkommande termin samt att kursledningen efter avstämning med kliniken godkänt placeringen

ALF-ersättning för utländska utbytesstudenter

Uppsala universitet har avtal med utländska universitet avseende utbyte för läkarstudenter. Avtalen gör det möjligt för läkarstudenter vid Uppsala universitet att under kortare eller längre perioder läsa och genomföra klinisk praktik utomlands och Uppsala universitet förbinder sig att ta emot studenter på samma vis. Eftersom det inte alltid är samma klinik som skickar ut en student som den klinik som får ta emot en student kan särskild GU-ALF ersättning utgå för den kliniska handledningen av utländska studenter. För en veckas handledning utgår 4000 kr som kan rekvireras i efterhand från centrala ALF-medel.

ALF-ersättning för studenter som gör sin kliniska tjänstgöring utomlands

GU-ALF medel för dessa studenter tilldelas kliniken på vanligt sätt, då merarbete ibland kan uppstå i samband med kompletterande handledning efter hemkomsten.

Kvalitetsbaserad fördelning av GU-ALF medel

Från studenthåll har man under många år krävt att en viss del av GU-ALF medlen fördelas efter undervisningens kvalitet. I fördelningen av GU-ALF-medel till klinikerna för 2015 finns 3 Mkr avsatta som en ”bonus” till klinikerna efter hur handledningen har värderats av studenterna med hjälp av frågorna i Klinikurt. 1,5 Mkr fördelas med totalresultatet som bas och 1,5 Mkr med förbättringen från föregående år som bas.

Kvalitetsmedel är tänkta att i högre utsträckning än övriga GU-ALF-medel kunna gå till kompetensutveckling och pedagogiskt utvecklingsarbete.

Kliniskt träningscentrum (KTC)

Läkarstudenternas aktivitet på KTC att faktureras enligt en särskild taxa och ersättas sedan 2014 med centrala GU-ALF-medel. *Ökning av kursmoment på KTC ska i förväg godkännas av Programkommittén.*

Lokaler

Lokalanslaget på BMC är baserat på att lokalkostnaderna korrelerar till kursens förväntade et och tillfaller den kursansvariga institutionen som bokar och täcker alla lokalkostnader för kursen. Eventuella kostnader för ej kursansvariga institutioners speciallokaler kan faktureras den kursansvariga institutionen för de undervisningsmoment som ingår i den aktuella kursen. Lokaler på Akademiska sjukhuset under den kliniska utbildningen finansieras med GU-ALF medel, som dras centralt innan GU-ALF fördelas till klinikerna.

Ökande antal studenter

I de senaste antagningarna har studentantalet ökat och vår- och höstterminen 2016 är intaget 116 studenter (98 ordinarie + 18 extraintag). Detta leder till ökade kostnader främst för gruppundervisningen. I den et-baserade fakultetsbudgeten har hänsyn tagits till detta.

Uppföljning

GU-ALF följs tills vidare upp årligen enligt Universitetssjukvårdsplanen med en redovisning av föregående års medel med sista inlämningsdatum 15 feb nästkommande år.

Det är vår förhoppning att detta försök till samlad information kan underlätta verksamhetsplanering och uppföljning av undervisningen för läkarprogrammet. Synpunkter på detta dokument och på regelverket i stort tas gärna emot av undertecknade.

Matts Olovsson
Ordförande i programkommittén

Eva Tiensuu Janson
Dekanus

Jan Sjölin
Sammanställande i
programkommitténs
budgetgrupp